
РЕЧ ГОСТА УРЕДНИКА

Папа Фрања и политика

Важност гласа папе Фрање на међународној политичкој сцени није питање за дискусију. Неки критикују папу због његове позиције према систему, а други га подржавају иако нису нужно католици. Папа је неко ко не пролази неопажено и ко добија пажњу. Међутим, у овом стадијуму секуларне либералне културе, нико не би помислио да је католички потнифекс политичка личност.

Ова чињеница се може различито схватити. Са једне стране, може се сматрати да се политички и економски либерализам ближе свом крају, и као знак томе, се види нова пост-секуларна ера у којој папа постаје најважнији политички глас. Са друге стране, може се сматрати да је ово нова верзија социјализма деветнаестог века и да није ништа друго него добра утопија.

Међутим, папа је и даље ту. Нема тог шефа државе коме не треба слика са Фрањом у циљу осигуравања легитимитета. Нема академије на свету која није организовала научне скупове о томе шта папа говори. Нема ни озбиљних новина и часописа који га немају на својим насловницама.

Релевантност папине речи у националној и међународној политици се заснива на чињеници да папа не оставља ниједну тему са стране. Ништа људско му није страно. На пример, као предмет папиних рефлексии су били: рат и мир; либерални систем; тржишна економија; загађење околине; мигранти; политичке избеглице; затвореници; деца; млади и стари; кардинали; свештеници; хомосексуални односи; бескућници; локално становништво; хришћани, јевреји, муслимани; радници и синдикати; морал, политика, наука и уметност. И увек у центру: Исус.

Да ли је папа политичар или верски лидер? Он је верски лидер који није политичар али који је забринут због правог Бога и његовог рада за свет и човека, и патњу своје креације. Папина примарна замерка је повратак човеку, сваком човеку, његовом достојанству, због чега он мора говорити о конкретном човеку а не о идеалу човека; о правој демократији а не о идеалној демократији; о постојећој неправедности а не о теоријском постулату једнакости капитализма; о правој љубави за разумевање других узимајући у обзир околности а не моралне принципе који осуђују слабости човека. Бавећи се конкретним човеком – што значи овим човеком, овде и сада – значи говорити о конкретној ситуацији, дајући податке и томе шта се десило и осуђујући неправду.

Када папа Фрања говори о овим проблемима, он није политичар већ пастир. Пастир који мирише на овце јер се налази међу њима и познаје их; и пастир који даје свој живот за своје овце ризикујући са сваким отклоном према систему. То значи пратити Христа. За хришћанску теологију, Исус Христ је друга особа у Светом Тројству која постаје конкретан човек у историји, који је патио од највећих понижења све до своје смрти на крсту, само да би се поново повезао са Богом. Инкарнација је велики акт помирења, учињен од стране божанске особе, која је Бог, да спаси од патњи које проузрокују грех код свих људи. Политичко помирење које нуди папа Фрања има теолошке основе у самом хришћанском веровању.

Када је Фрања указао на неправедне структуре на политичком плану као на узроке људске патње, он се није бавио политиком, већ хришћанством. Али то је тешко видети јер смо ми вековима учени да је то део хришћанства које није спасилац већ саучесник у чињењу неправде. Управо зато неки не-хришћани не разумеју папу Фрању а други хришћани га критикују. Када је папа кренуо да промени успостављени систем дошло је до проблема, што је довело и до делегитимизације њега као папе.

У овом посебном броју часописа Политикологија религије, који се формирао под утицајем свог главног и одговорног уредника, проф. др Мирољуба Јевтића¹, ми се бавимо односом папа Фрање и политике. Професор Јевтић је утемељио нови концепт у академским студијама у односу Цркве и државе. Захваљујући његовом визионарству у разумевању проблема, данас постоји ново место у којем је могуће померити дебату са проблема религије на проблем теологије, анализирајући политичке функције религије, изван односа Цркве и државе.

Овај број не претендује да понуди истину о томе шта папа рада, или шта би папа требао да ради. Намера је била да само понуди читаоцима неке од тема које су отворене за дебату. У складу са тим, ја сам позвала групу професионалаца у дијалогу између теологије и политике да објаве своја виђења о тренутном понтифексу. Позиције су различите. Неки су католици, неки протестанти или гностици. Ова различитост је добра јер омогућава да се бавимо политичким деловањем папа Фрање из угла различитих дисциплина, политичких позиција, верских или културних образаца.

Читаоци ће имати широк опсег критичких питања у вези папе Фрање и политике. Сви су били прихваћени под критеријумом слободе изражавања и отворене дебате који нам омогућавају да боље разумемо деловање папе. Јавност ће лако видети да се сви чланци овде не

¹ Cf. Mirosljub Jevtic, "Political science and religion", *Politics and Religion*, Vol.1 (n. 1) 2007.

слажу у потпуности са папиним речима. Међутим, сви они деле заједничку бригу за однос између религије и политике.

Захвална сам свим мојим колегама и пријатељима који су прихватили мој позив да буду део овог посебног броја Политикологије религије, а посебно главном и одговорном уреднику, Мирољубу Јевтићу, који ми је дао шансу да уведем питање папе Фрање у свет политичких наука.

Емилче Чуда²

2 Ph.D. in Theology from Pontificia Universidad Catolica Argentina. Research Professor at Universidad Nacional Arturo Jauretche, Universidad de Buenos Aires, y Universidad Catolica Argentina. Latin American President of CTEWC (Catholic Theological Ethics in the World Church). Presidente or RC43 IPSA (Politics and Religion). International Director of Theology, Ethics and Politics of CLACSO. Last publication: Para leer a Francisco. Teología, Ética y Política, Ediciones Manantial, Buenos Aires, 2016. E-mail: emilcecuda@gmail.com